

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ БРОНХО-ЛЕГЕНЕВОЮ ПАТОЛОГІЄЮ І ОСНОВНИМИ ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНИМИ ФАКТОРАМИ У НАСЕЛЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ

Качала Л.О., Качала Т.В., Микита Х.І., Сабов В.О.

Серед багатьох факторів навколишнього середовища природно-кліматичні фактори, які впливають на здоров'я людини, займають не останнє місце.

Метою даної роботи стало вивчення наявності взаємозв'язку бронхо-легеневої патології та основних показників кліматичних факторів у дорослого населення Закарпаття.

Нами був проведений аналіз статистичних даних за тривалий період, починаючи з 1951 по 1991 роки. При цьому були розраховані середні величини захворюваності запаленням верхніх дихальних шляхів, пневмонією і бронхіальною астмою в обласному і всіх районних центрах області. На основі середніх величин були складені діаграми захворюваності цими трьома хворобами.

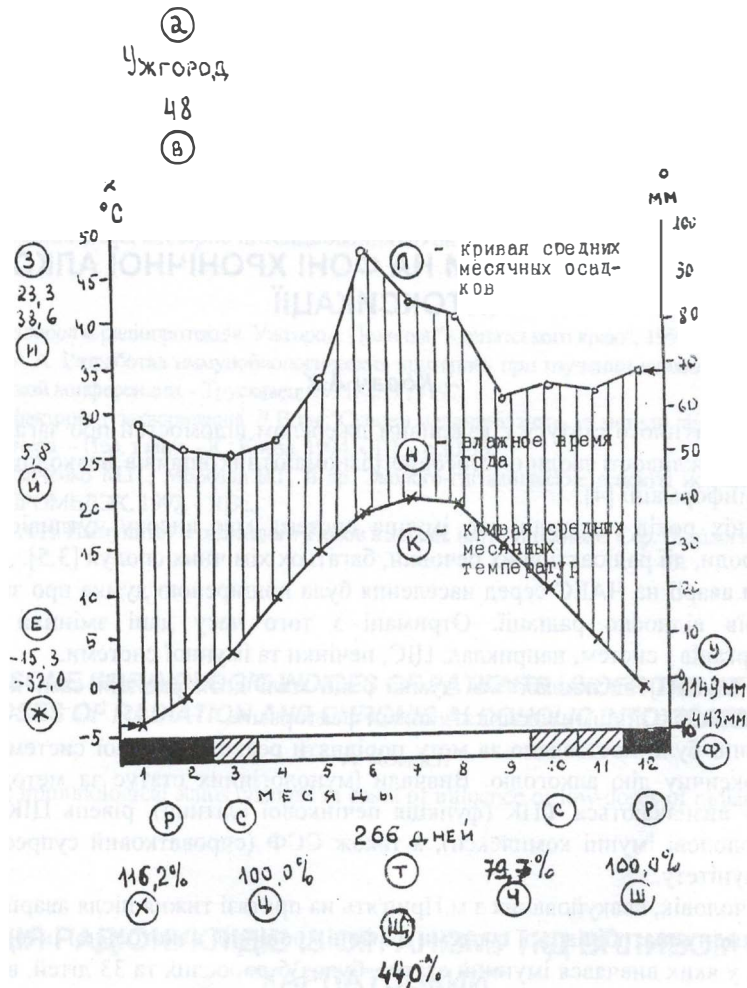
Крім цього, за такий же сорокарічний період було проведено аналіз статистичних даних за основними показниками кліматичних факторів - висота над рівнем моря, середньорічна температура повітря, середньорічна сума опадів, і за двома останніми показниками розрахована площа вологої пори року (клімаграма). Клімаграми, як і діаграми захворюваності, були складені окремо для обласного і всіх районних центрів області.

Умовно ми розділили клімаграми на дві групи. Перша група - висота над рівнем моря більше 200 м, середньорічна температура повітря нижче 9 °С, середньорічна сума опадів вище 900 мм, площа вологої пори року 70 см і вище. Друга група - ті ж самі кліматичні показники з протилежним значенням, тобто висота над рівнем моря нижче 200 м, середньорічна температура повітря вище 9°С, середньорічна сума опадів нижче 900 мм, площа вологої пори року не перевищує 50 см .

В I групу ввійшли мм. Свалява, Хуст, Воловець, Міжгір'я, Тячів та Рахів. У II групу - мм. Ужгород, Мукачево, Берегово, Виноградів, Іршава, Перечин та В.Безрезний.

Для знаходження наявності кореляції між захворюваністю бронхо-легеневої системи і кліматичними факторами розраховували коефіцієнт кореляції по Сепетлієву [1, 2] для кожного населеного пункту окремо.

В результаті проведеного дослідження було встановлено, що серед дорослого населення найвищий показник захворюваності запаленням верхніх дихальних шляхів у мм. Ужгород, Мукачево, Свалява, Хуст, Тячів та Рахів, висока захворюваність по пневмонії - в мм. Свалява, Хуст, Воловець, Рахів, по бронхіальній астмі - в мм. Берегово, Виноградів, Свалява, Хуст, Тячів, Рахів. Клімаграми населених пунктів з високою захворюваністю бронхолегеневої системи у 87% випадків відносились до 1 групи кліматичних факторів. Виключення склали лише мм. Ужгород, Мукачево та Виноградів. Ці населені пункти знаходяться в 2 групі кліматичних факторів. Для наочності пропонуємо клімаграму м. Ужгорода (Рис.1).

- а. найменування населеного пункту
- б. висота над рівнем моря, в метрах
- в. Кількість років спостережень за температурою повітря
- г. середня річна температура, в °C
- д. середня річна сума опадів, в мм

Клімаграма м. Ужгорода

Розрахування коефіцієнту кореляції між захворюваністю і кліматичними факторами виявило достовірне реляційне відношення лише між запаленням верхніх дихальних шляхів, пневмонією і кліматичними факторами 1 групи. По бронхіальній астмі кореляційне відношення недостовірне.

Зрозуміло, що крім наведених природно-кліматичних факторів на захворюваність бронхо-легеневої системи у людей впливає велика кількість інших факторів навколишнього середовища, в тому числі і антропогенного походження. Вивчення взаємозв'язку бронхо-легеневих захворювань з іншими факторами навколишнього середовища послужить нам матеріалом для подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Венецкий И.Г. Статистические методы в демографии. М.: Статистика. 1997.
2. Войтенко В.П. Смертність, тривалість життя: аналіз та прогноз. К.: Здоров'я. 1990.

SUMMARY

THE INTERRELATION BETWEEN BRONCHOPULMONARY PATHOLOGY AND MAIN NATURAL AND CLIMATIC FACTORS AMONG THE POPULATION OF TRANSCARPATHIA

Katchala L.O., Katchala T.V., Mikita K.I., Szabo V.O.

A trustworthy correlation between the frequency of upper respiratory pathway inflammations, pneumonia and I group climatic factors is determined on the basis of bronchopulmonic morbidity diagrams referring and the population of Transcarpathia, and climagrams of the whole region and its district centres. No correlation is found between climatic factors of the I and II groups and bronchial asthma occurrence.